

Szare czy zielone Brusy

Joanna Skwierawska

Uniwersytet Gdański, Instytut Geografii, Wydział Oceanografii i Geografii

j.skwierawska@o2.pl

Tutor: mgr Alicja Olszewska

Uniwersytet Gdański, Wydział Oceanografii i Geografii

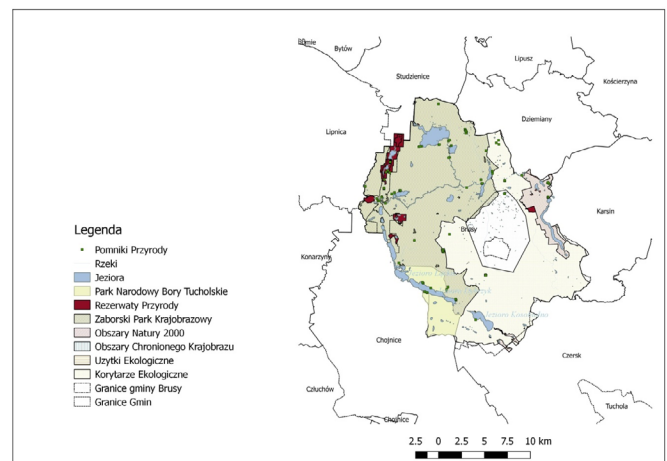
Słowa kluczowe – Brusy, formy ochrony przyrody, środowisko

Gmina Brusy jest małą gminą wiejsko-miejską (400,74 km²) położoną w powiecie chojnickim w woj. pomorskim. Składa się z 23 sołectw, w których najczęstszą formą zatrudnienia jest rolnictwo. Do sierpnia 2017 roku lasy w gminie Brusy zajmowały 57% powierzchni, jednak w wyniku nawałnicy 20% lasów została zniszczona, natomiast użytki rolne to 31% powierzchni gminy.

Dla mieszkańca gminy nie jest obce stwierdzenie: „Brusy są takie smutne, szare, może nawet trochę zabalaganione, bez ładu i składu przestrzennego” - takie określenie często pada z ust osób przejezdnych, niezwiązanych z gminą ani nieprzebywających tam na co dzień. Faktem jest, że samo miasto nie jest atrakcyjne dla przejezdnych, sprawia ono raczej wrażenie zapomnianej miejscowości. Gmina Brusy może wydawać się szara i smutna. Dominuje tu stara i niska zabudowa, z często zaniedbaną elewacją, a także ograniczoną przestrzenią wokół domów i ciasnymi podwórzami. Często czuć zapach smogu pochodzący z domowych palenisk, co jest wynikiem tak zwanej emisji niskiej będącej całością emitowanych do powietrza substancji z niewysokich źródeł (Świtalska, 2014). W samym mieście nie ma zbyt wielu obszarów zielonych, a drogi i chodniki częściowo nadają się do remontu, brak jest miejsc parkingowych, samochody parkują częściowo na ulicach, częściowo na chodnikach, co utrudnia przemieszczanie się osób pieszych jak i zmotoryzowanych.

Jednak cała gmina Brusy może poszczycić się bogatą historią, pięknymi krajobrazami i ogromnym potencjałem rozwoju. Nie bez przyczyny na obszarze gminy znajdują się aż osiem form ochrony przyrody. Jedną z form ochrony przyrody w gminie Brusy jest Park Narodowy Bory Tucholskie, gdzie ochroną objęte są charakterystyczne lasy sosnowe oraz liczne, często płytkie, jeziora rynnowe, charakterystyczne dla Kaszub (w omawianej gminie jest 15 zbiorników, spośród których największe to jeziora: Dybrzyk, Łackie i Kosobudno). Powierzchnia Parku w gminie wynosi ponad 6 km², zaś 12 rezerwatów przyrody stanowią głównie zarastające jeziora oraz pobliskie torfowiska (Ryc.1). Ponadto rezerваты w gminie mają na celu ochronę cennych porostów

i rzadkich roślin wodnych, a także obszarów borów bagiennych. Użytki ekologiczne to nic innego, jak ochrona różnorodności biologicznej występującej na terenie gminy. Bory, porosty, jeziora, torfowiska i wiele innych pozostałości ekosystemów zasługuje na specjalne potraktowanie, jakim jest nadanie im tytułu rezerwatu, a co za tym idzie specjalnej formy ochrony.

Ryc.1. Formy ochrony przyrody w gminie Brusy (na podstawie danych GDOŚ - dostęp 19.05.2019 r.)

Zaborski Park Krajobrazowy powstał w 1990 roku w celu ochrony i popularyzacji dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu północno-zachodniej części Borów Tucholskich. Ze względu na walory krajobrazowe i przyrodnicze wydzielone zostały tu również obszary chronionego krajobrazu, w których skład wchodzi Krajobraz Chojnicko-Tucholski oraz „Północny”- część zachodnia. Obszar Natura 2000 został utworzony w celu ochrony siedlisk. Objęcie ochroną niektórych gatunków zwierząt i roślin często okazuje się być sprawą kluczową w szansach na przetrwanie danych osobników w określonym miejscu. Na terenie borów doszło do wyginięcia głośca, co jest ogromną stratą dla obszaru i z tego powodu przywiązuje się dużą wagę do ochrony siedlisk ptaków na tym obszarze. W gminie takie obszary zajmują 23 km². W województwie pomorskim jest ponad 2800 pomników przyrody, z czego aż 150 znajdują

się w gminie Brusy. W skład pomników wchodzi 145 drzew i 5 głazów narzutowych (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2019). Jeżeli chodzi o korytarze ekologiczne, to zajmują one sporą część gminy z wyjątkiem jej centralnej części, ich powierzchnia wynosi około 350 km². Taka forma ochrony stanowi szlaki wędrowne dla różnych gatunków, a także roślin.

Podsumowując przedstawione opinie dotyczące stanu faktycznego użytkowania terenu Brusy można uznać, że jest to miejsce zielone, tętniące życiem przyrodniczym. Określenie „szare” jest zupełnie niepasującym przymiotnikiem określającym tę gminę. Każdy zakątek wyróżnia się niesamowitym pięknem. Wszyscy mieszkańcy są świadomi wielkiego potencjału gminy i wiem, że kiedyś zostanie doceniony w większej skali, będzie miejscem, do którego każdy będzie chciał powrócić. Posiadanie coraz większej wiedzy ekologicznej, przyrodniczej i estetycznej przez mieszkańców prowadzi gminę w dobrym kierunku rozwoju.

Literatura

- Gmina Brusy 1997. *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Brusy*, Chojnice.
- Świtalska K., 2014. *Dwie twarze niskiej emisji*, Poznań.
- Krajobraz i Środowisko*: Serwis urzędu powiatu (online), powiat Chojnicki, <http://www.powiat.chojnice.pl> [dostęp 18.05.2019].
- Park Narodowy Bory Tucholskie: Serwis parku (online), www.pnbt.com.pl [dostęp 18.05.2019]
- Zaborski Park Krajobrazowy: Serwis parku (online), zaborskipark.pl [dostęp 18.05.2019]
- Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska: oficjalna strona (online), www.gdos.gov.pl/dane-i-metadane [dostęp 10.05.2019],

Notatka o Autorze

Studentka drugiego roku geografii, urodzona na Kaszubach, mieszka w małej miejscowości dlatego darzy ogromnym szacunkiem środowisko. Jej hobby to jazda rowerem, biniakowanie i prace w ogródku.